

מוגנות והמסתעף 27 – ללכת על החבל הדק

מאת: יהושע ברמן.

להצטרף לרשימת התפוצה יש להקליק כאן או לשלוח מייל לכתובת: RBSA613@GMAIL.COM

זה קרה לפני 10 שנים. בשעתו, כולם אמרו להם להניח את הילד לנפשו. הסיכויים למצוא את האדם שפגע בבנם הבן 4 שואפים לאפס אז למה לפנות למשטרה? ולפנות לרווחה ולקבל טיפול? עדיף שתטפלו בו לבד. היה אחד (לא מוסמך) שאפילו הסביר לאברך איך לבצע עם בנו טיפול במזיקה.

טוב, היסטוריה של פעם, נכון? מה זה קשור להיום? אולי הילד כן היה צריך לקבל טיפול מקצועי, אבל מאז ועד עתה הרי הילד מתפקד מאה אחוז. ההורים עקבו אחריו. המלמדים עקבו אחריו. כלום. הוא מוצלח מכל הבחינות. בלימודים. בחברה. בבית.

ילד חלק.

והיום הרי הוא בחור בן 14 מאוד מוצלח בישיבה קטנה. לא רואים עליו שום סממן של מצוקה. רואים, אם כן, שכל הנבואות הטובות לא חזרו ריקם. לא נכון?

הלואי שהיינו יכולים להגיד כך!

אצטט מתוך מאמרו של אחד מדמויות החינוכיות הבולטות בדורנו שרדפתי אחריו יותר משנה כדי לקבל את המאמר שלו לספר תצלני מפגע רע. על מה הייתה הרדיפה? בעצם, כלום. רק אישור סופי להכניס את המאמר. אבל זה התפתח לסוג של לך ושוב לך ושוב אינסופי. בשלב מסוים, הוא הפסיק לענות לי לטלפונים ומיילים. ממש כלום. הייתי "גוסטד" כמו שאומרים בלע"ז.

בשיחה אחת עם העוזר שלו אמרתי, "נראה לי שהוא חזר בו ולא רוצה לתת לי מאמר לספר". העוזר הכחיש את הטענה בכל עוז. "מה פתאום?! הוא רק עסוק במיליון ואחד דברים. עוד מעט והעניין יסודר." כעבור שבוע-שבועיים דיברתי עוד פעם עם העוזר. "יהושע", אמר לי העוזר, "ייתכן ואתה צודק. פגשתי את הרב בחתונה לפני יומיים ושאלתי אותו אודות המאמר. הוא התחמק בכל מיני דרכים ולא ענה לי תשובה ברורה. אני לא יודע מה קרה."

שיהיה ברור. מן הרגע הראשון שהעמדת את עצמי וחלק מעבודתי בתחום המניעה בפני הרב הזה, הוא התלהב. מאוד. הוא עצמו חולל לא מעט שינויים מאוד גדולים בתחום הזה. לכן, זה באמת הייתה לי סוג של תעלומה שאיננה ניתנת לפיענוח.

עד אותו ערב שבת קודש כשעתיים לפני זמן הדלקת נרות.

פתאום, רעיון נופל לי מן השמים. אני מרים טלפון לאותו רב. חשבתי שבגלל הלחץ של ערב שבת אולי הוא לא ישים לב מי זה שמתקשר אליו ויענה. אכן, כך היה! שאלתי אותו מה קרה. "תשמע", הוא אומר לי מתוך נימה של לית ברירה, "יש רב גדול אחד, שאם אמנם הוא לא הרב שלי, אני חייב לכבד אותו, והוא ניגש אלי ואמר לי, 'שמעתי שאתה הולך לתת מאמר ליהושע ברמן... איך אתה מעז... האם אתה לא יודע מה עוד מאמרים יש שם...!'"

הייתי בהלם. א – מאיפה ידע אותו רב מזה? הרי אני לא סיפרתי לאף אחד. זה היה תנאי קודם למעשה עבור אותו דמות חינוכית. "אתן לך מאמר, אבל אתה תכתוב כאילו ששמעת מהקלטה ורשמת לבד". הקפדתי מאוד למלא את דבריו למרות שהם בכלל לא היו מתאימים לטעמי. בסך הכול, הבנתי אותו. הוא לא רצה להפוך לקרבן פסח הבא. ב – הרי הספר הזה בוקר על ידי לא מעט אנשים, כולל רבנים גדולים שהבולט מביניהם הוא הגאון רבי יהודה סילמן שליט"א. תמיד ניתן לחלוק ולשמור דעה שונה, אבל לדבר בצורה כזו מזלזלת כאילו שאני הולך להוציא לאור דברי בוז וקלון?! פשוט הלא.

בכל זאת, אני תמיד מאוד השתדלתי ללכת עם גישה של הידברות. במיוחד כשמדובר ברבנים. גם אם כבר היו לי את הרבנים שלי, אני תמיד רוצה לשמוע. אולי אני יכול לתקן משהו. להשמיט מאמר מסוים שלא מצא חן בעיניו (למרות שאיך הוא ידע ממנו בדרך לא דרך, אינני יודע...). תמיד אפשר לדבר. לשפר. לבוא לקראת. למה לא? הרי אחרי הכול המטרה היא לעזור, ולא ח"ו לפגוע ברגישויות של רב/חוג זה או אחר.

"הרב _____", אמרתי מתוך נימה של תחינה לאותו דמות חינוכית שעמד לי בצד השני של הקו טלפון, "אני מבקש ממך שתגיד לי מי זה הרב הזה שדיבר כך. אני רוצה לדבר אתו. ללכת אליו. לשמוע אותו. אשתדל עד כמה שניתן לבוא לקראתו."

"אני לא יודע אם הוא רוצה שאגלה את השם שלו." כך ענה לי הדמות החינוכית ההוא, ושוב פעם הייתי בהלם.

מי זה יהושע ברמן שרב גדול צריך כביכול לפחד ממנו?! אני כלום. בסך הכול, קראתי, הקשבתי, למדתי, חקרתי, סידרתי וכתבתי. אבל זה לא כאילו שאני אדם עם כוח. ממש הפוך. אני לא קשור לאף גורם של כוח. הכוח היחיד שיש לי זה שעבדתי מאוד קשה כדי ללמוד את הנושא הזה של פגיעות לרחבו ולעמקו כדי שאוכל להעביר את המידע הלאה. אבל לשמור על אנונימיות ממני כאילו שיש לאל ידי להרע לו?! לגמרי לא הבנתי.

"הרב _____", כמעט התחננתי, "אתה יודע שזה יותר משנה שאני רודף אחריך. במקום להגיד לי את האמת הפשוטה, נתת לי להמשיך להאמין ולקוות שבסוף אקבל ממך משהו. אני מבקש ממך בכל לשון של בקשה, דבר עם הרב ההוא ותבקש ממנו שהוא יסכים שאני אבוא אליו והוא יגיד לי מה הוא מוצא רע בספר שלי, ואני אשתדל לבוא לקראתו במקסימום האפשרי." אותו רב דמות חינוכית ענה לי שהוא ישתדל.

מאז ועד עתה לא שמעתי ממנו. עברו שנים.

כשביצעתי את ההדפסה הראשונית של 50 עותקים הראשונים של הספר – שהיא הייתה אך ורק הדפסת ביקורת, כלומר אנשים יעברו עליו ויגידו לי את ההתרשמות שלהם – הספר לא כלל מאמר מאותו דמות חינוכית. אבל כשהגעתי לשלב של הדפסה רצינית, החלטתי שאני מכניס את המאמר ממנו בעילום שם. ואיך בכלל היה לי מאמר ממנו?

בהתחלה הוא אמר שהוא יגיד דברים, אני אקליט, אכתוב אותם ואשלח לאישורו. כך נעשה. לאחר מכן, הוא החליט שהוא רוצה שמישהו אחר יכתוב. מישהו מטעמו. ככל הנראה, למרות שהוא רצה שאציג את המאמר בספר כאילו שמעתי הקלטה ורשמתי לבד, בכל זאת הוא הקפיד שהכתיבה תתאים לסגנון שהוא מורגל אליו. תכליס, היום מופיע בספר את המאמר שאני כתבתי מתוך מה ששמעתי והקלטתי מה שהוא אומר, ולמרות כל הכאב שהוא גרם לי והכעס שאני כועס עליו, הוא באמת אמר דברים מאוד חשובים. המאמר מופיע בעמוד קנ"ב תחת הכותרת "מה נשתנה – רשימות דברים שהושמעו על ידי אחד מגדולי המחנכים", ובין היתר, כך כתוב שם:

"פעם, גם אנחנו בעצמנו היינו הרבה יותר שמרניים בקשר לדיבורים על נושא זה, אפילו במקרים שידענו ללא צל צילו של ספק כי היה ילד שנפגע. אל תחשדו. שיהיה ברור: עמדה זאת הייתה על פי ההכוונה של פסיכולוגים ופסיכיאטרים בכירים. אם לא רואים אצל הילד סימפטומים והכל נראה בסדר, אין סיבה לדבר איתו על זה או להכניס אותו לטיפול. הוא יתגבר לבד. פשוט תתנו לו להמשיך עם החיים הלאה. היה נראה לנו שהם צודקים. הבחורים באמת התקדמו יפה. בישיבה קטנה. בישיבה גדולה. בקיבוץ. ממש מצליחים... אבל איך שהתבדו! תשאלו כל רביה, כל אדמו"ר, כל ראש ישיבה, כל אדם שמתעסק עם אנשים, כל אחד שיש לו יד בליווי משפחות, הם יודעים את זה. כמה סבל. כמה בתים מתפרקים... האנשים האלה התפוצצו. פשוט התפוצצו. יש כל כך הרבה אנשים שנפגעו בילדותם ובמשך שנים הכול היה נראה אצלם תקין... אבל אחרי שנים רבות נהפכו לאומללים. פשוט אומללים. פעם חשבנו, נו, הרי תראו, הוא מתנהג בסדר גמור, לא מפגין שום סימני מצוקה. הוא בכלל לא מודע לכך שעבר משהו. אסור לעשות מזה עסק'. אבל אחרי הרבה שנים הילדים האלה גדלו והתחנתו, ואז התפוצצו... אוי, איך שהתבדו! למדנו מהניסיון המר שאין דבר כזה."

אני לא בעל הניסיון בעצמי, אבל אני אגיד על פי מה שאני יודע שאני לא מקבל את הקביעה, "אין דבר כזה". לי זה נשמע כמו רופא שעובד במיון ומטפל בילדים שחונקים על גולות. הוא עלול לומר, "אין כזה דבר ילד קטן שמשחק עם גולות ולא יקרה משהו רע!" כי מהניסיון האישי שלו, כך זה נראה! הרי הילדים שמשחקים עם גולות ויוצאים בשלום אינם פוקדים את בית החולים כדי להגיד לרופא, "כבוד אדוני הרופא, דע לך – שיחקתי עם גולות ויצאתי בשלום!"

לומר שאין דבר כזה ילד שנפגע בפגיעה מינית יוצא בשלום בלי שום התערבות טיפולית, אינני חושב שיש לאף אחד היום מספיק נתונים כדי לקבוע קביעה חוצצת כזו. אבל עם זאת, ברור שהיום קיימים די והותר נתונים כדי לקבוע בצורה ברורה שבאותה מדה ממש אין אף אחד שיכול לומר, "תניחו אותו לנפשו, הרי לא רואים עליו שום בעיות, אז הכול בסדר. תנו לו לחיות".

זאת אומרת, אם ילד עבר פגיעה מינית ועכשיו הכול נראה בסדר גמור אתו – ממש חלק – גם אם מצב זה מתמשך שנים, אי אפשר להסיק מזה שהטראומה של הפגיעה לא תתפוצץ לו בפנים ביום מן הימים. "תניחו אותו לנפשו, הרי הכול בסדר אתו", זה כמו להגיד לאדם שגילו בו גידול ממאיר, "תשמע, יש הרבה אנשים שהגוף שלהם יודע להתמודד לבד, והרי עכשיו אתה מרגיש בסדר גמור, אין שום סיבה לחפש התערבות רפואית".

מי מוכן להמר כך?

ברור, לכל הפחות, כי ילד שעבר פגיעה מינית הוא נמצא בסיכון לא מבוטל שבשלב מסוים הטראומה תתפוצץ לו. לכן, הצורך בהתערבות טיפולית ברורה. מאידך, כשמדובר בילד שהוא כבר לא כל כך ילד, וכל שכן אם מדובר בילד שהוא כבר נער בוגר, לכפות עליו התערבות טיפולית נגד רצונו זה לקחת סיכון רציני לפגוע בו בצורה משמעותית אחרת ולגרום לתסבוכות ברות נזק רב. לטפל בטראומה זה לא דבר של מה בכך. זה מצריך הרבה אמון ושיתוף פעולה.

שורה תחתונה: סתם כך "להניח את הילד לנפשו" בגלל שהכול נראה תקין, זה לשחק עם אש. זה לקחת סיכון מאוד גדול שמשוהו מאוד לא טוב יקרה ביום מן הימים. מצד שני, אין מקום להיכנס לפאניקה ולהבהיל את הילד לטיפול אם הוא כבר גדול ויש לו דעות ורצונות מאוד חזקות משלו. גם כשמדובר בילד קטן צריכים להקפיד שהילד לא ירגיש שכופים את זה עליו. זה קריטי שהילד ירצה את הטיפול. שיהיה לו אמון במטפלת/וירגיש בנוח.

מצד עצם הנקודה, אין הבדל בין ילד קטן לנער גדול. כל ההבדל הוא שבדרך כלל הרבה יותר קל להביא ילד קטן למצב שהוא רוצה ומשתף פעולה מאשר נער. כשמדובר בנער, האתגר הרבה יותר גדול. וצריכים לנקוט בזהירות ובעדינות. ייתכן, במקרים מסוימים, שלא יהיה ברירה אלא לשים את עניין הטיפול בצד למשך כמה שנים כי הנער פשוט לא ישתף פעולה מרצון עצמו.

בכל אופן, מי שנמצא במצב כזה, **מאוד** חשוב שהוא יפנה ליעוץ על ידי גורם מוסמך בעל ניסיון רב בטיפול במקרים כאלה.

וכמובן, וכתמיד, להתפלל לישועת ה' הבא כהרף עין.

להזמנת הרצאה או יעוץ יש לשלוח מייל
לכתובת RBSA613@GMAIL.COM
לרכוש ספר תצילני מפגע רע יש להקליק [כאן](#).

יהושע ברמן
מוגנות ~ התבררות ~ זוגיות
הרצאות ~ יעוץ ~ ספרים

